

Geelgerande tubebij steeds meer in tuinen

Als je in de periode juni-augustus op gele composieten een kaal zwart bijtje ziet met geelwitte overdwarse strepen op het achterlijf, dan heb je waarschijnlijk te maken met de geelgerande tubebij.

De geelgerande tubebij is 8-11 mm lang en bijna helemaal zwart. De achterranden van de tergieten (de bovenkant van het achterlijf) hebben een geelwit doorschijnende rand waar de bij zijn naam aan te danken heeft. Bij het vrouwtje is het achterlijf vlak, bij het mannetje beneden gekromd. Op de foto kun je zien dat de bijen sterk zijn gepunteerd.

De geelgerande tubebij is een broedparasiet en wordt ook wel koekoeksbij genoemd. Hij legt zijn eitjes in het nest van andere bijen. De voornaamste gastheer is de grote wolbij (zie *Groen* oktober 2016) en veel minder de zeldzame slangenkruidbij, die voornamelijk in Limburg voorkomt.

Opportunistisch

Net als zijn voornaamste gastheer, de grote wolbij, is de geelgerande tubebij een sterke cultuurvolger en waarschijnlijk ook net zo

opportunistisch. Daarom is dit ook een bij die vooral in stedelijk gebied en kleinere woonplaatsen veel is te vinden in de buurt van de planten waarop de grote wolbij foerageert. Als er geen voedsel is voor de grote wolbij is de parasiet er ook niet. Foeragerend is de geelgerande tubebij onder andere aangetroffen in tuinen, parken, volkstuinten, botanische tuinen en veel minder in openbaar groen.

De planten waarop de geelgerande tubebij foerageert, moeten in de buurt staan van de planten waarop de grote wolbij en de slangenkruidbij foerageren. Deze planten lopen sterk uiteen. De geelgerande tubebij foerageert voornamelijk op composieten, de grote wolbij en slangenkruidbij op andere planten. Dat betekent dat voor de gastheer en de koekoeksbij planten van verschillende plantenfamilies noodzakelijk zijn.

Grote wolbij

Vlinderbloemigen: luzerne, bont kroonkruid, gewone rolklaver, moerasrolklaver
Lipbloemigen: betonie, ezelsoor, gamander, hartgespan, kleine bergsteentijm, moerasan-

doorn, stinkende ballote, scharlei, kleine steentijm, bosandoorn
Helmbloemigen: wollig vingerhoedskruid, muurleeuwebek, grote leeuwenbek, paarse leeuwenbek, vlasbekje, vingerhoedskruid

Bloembezoek geelgerande tubebij

In hoofdzaak composieten, zoals akkerdistel, gewoonduizendblad, gewoonknoopkruid, goudsbloem, jacobskruiskruid, klein streepzaad, eisjesogen (*Coreopsis verticillata*), gele ganzenbloem, dicht havikskruid, zonneogen (*Heliopsis*); verder ook andere soorten, zoals grote kattenstaart en echte valeriaan.

De geelgerande tubebij was in Nederland rond 1980 een zeldzame bij en is nu nog vrij zeldzaam in de westelijke helft van het land. In de oostelijke helft is hij, in elk geval in tuinen, (vrij) algemeen.

Beheer

De voornaamste spontaan voorkomende planten in de openbare ruimte voor de grote

wolbij zijn moerasandoorn, moerasrolklaver, gewone rolklaver; lokaal en in het buitengebied en vooral op dijktafuds en in bermen in Zuidwest-Nederland en in Zuid-Limburg: kattendoorn, kruipend stalkruid en bont kroonkruid. In combinatie met deze soorten kan ook luzerne van betekenis zijn. Dit zijn drachtplanten voor de grote wolbij, maar zonder deze planten kan de geelgerande tubebij niet voorkomen.

Voor het vegetatiebeheer betekent dit dat er niet mag worden gemaaid vóór en tijdens de bloeiperiode. Planten die plantenharen leveren, moeten wel binnen vliegbereik van de grote wolbij voorkomen. Dit zijn onder andere toortsen.

Meer informatie over wilde bijen:

www.bijenhelptdesk.nl

www.denederlandsebijen.nl

